

Podzim 2009

Povodí Odry
státní podnik

Zpravodaj státního podniku POVODÍ ODRY

Kapka

ZPRÁVY • ZAJÍMAVOSTI • NOVINKY • INFORMACE

Úvodní slovo generálního ředitele

Vážený čtenáři,

ve svém úvodním slovu do červnového Zpravodaje Povodí Odry jsem zavtipkoval a vyslovil své přání na léto, že nemusí hodně pršet, že stačí, když někdy spadne pár kapek... A bohužel skutečně spadlo.

Postihly nás lokální bleskové povodně. A napříč celým povodím. Povodně přišly velmi rychle, prakticky během pár hodin a v některých případech i okamžiků. Při neobyčejně velkých a množství kompaktních průtrží mračen stekla koncem června a počátkem července rychlá voda z hor, nabrala okolní bahno, naplnila koryta toků a přehnal se přes několik obcí. Například v toku Jičínce, kde obvykle bývá vody jen několik centimetrů nebo desítek centimetrů, byl vodní sloupec ve výšce až sedmi metrů. Po tříhodinovém dešti tak vznikla vlna dosahující úrovně 100leté vody a k tomu ještě 2,5 metru navíc. Povodňová vlna zasáhla území Novojičínska, Jeseníků, Rychlebských hor a povodí Husího potoka. Že se jednalo o extrémní povodně dokumentují i první závěry Českého vysokého učení technického v Praze, které na základě hydraulických modelů vyhodnocuje příslušné kulminační průtoky. Naši zaměstnanci se okamžitě účastnili povodňových komisí, dispečink podával informace o stavu a prognózy na další průběh, aby se i ostatní po toku mohli na vysokou vodu alespoň v rámci omezených možností připravit. Krizové štáby obcí a měst, se kterými jsme spolupracovali, jednaly efektivně a bez emocí. Díky fungujícímu integrovanému záchrannému systému se podařilo jednat skutečně rychle a kvalitně, informace byly podávány stručně a bezpečně bez šíření poplašných a neověřených zpráv. Ze svého osobního pohledu mohu konstatovat, že složky záchranného systému pracovaly dobře a na maximum. Bohužel i přes veškerou tuto práci jsme zaplatili vodě vysokou, příliš vysokou daň – v podobě lidských životů, desítek poškozených toků, stovek zničených domovů, tisíců hrůzných nevratných zážitků a vzpomínek.

... pokračování na str. 2

V tomto čísle naleznete:

- Výsledky hospodaření za 1. pololetí roku 2009
- Povodně na přelomu června a července
- Údolní nádrž Šance od počátku
- Soutěž vodních záchranářů na Slezské Hartě
- XXXIII. VSH BRNO - 27. 8. - 30. 8. 2009

Úvodní slovo generálního ředitele

... pokračování ze str. 1

V každém z nás zůstávají právě takové vzpomínky, které na dlouhou dobu ovlivní náš život. A stalo se tak zajiště i v případě obyvatel Starých Hamrů, kteří byli před 40 lety dotčeni budováním přehrady Šance. Každý z pamětníků bude jistě vzpomínat na svoje pocity, které při opouštění svých domovů měl, co cítil, když se kdysi společné Hamry rozdělily na 3 samostatné části spojené vodou a přehradou. Co voda vzala, dala jinde, co rozdělila, spojila jinde a jinak. Přehrada již několikrát splnila své poslání a prakticky a efektivně prokázala očekávání a plány vodohospodářů při její výstavbě. Jejím účelem se stalo zásobování obyvatelstva pitnou vodou, ochrana před povodněmi, nalepšování průtoků v Ostravici, kompenzační nalepšování pro průmysl a energetické využití průtoků vypouš-

těných pod hrází. Před 40 lety se dostavěla přehrada Šance. Dostala možnost naplnit svůj vodohospodářský cíl. A spolu s ní dostali zároveň svoji novou „šanci“ i všichni lidé s přehradou pracovní nebo osudově spojení. Šanci ukázat smysl své práce jak při výstavbě, tak i provozu přehrady. Obrazně řečeno, máme svoji Šanci. Přehradu Šanci. A s jejím krásným výročím si přejme, aby měl svou vlastní osobní šanci do budoucna i každý z nás. Šanci stejným způsobem jako přehrada naplnit náš život.

Naše práce vodohospodáře nikdy nekončí. A protože voda představuje koloběh našeho života svým neustálým vrácením se zpět a opakováním životních cyklů, připomínáme si na straně jedné ničivé následky povodní a na straně druhé zažíváme významné výročí realizace VD Šance. Začínáme odstraňovat napáchané škody z velké vody, poskytujeme součinnost a pomoc poškozeným a zároveň oslavujeme poslání a přínos přehrady Šance. V jedné větě spíláme na ničivou sílu vody, kterou nelze spoutat a zároveň tutéž sílu vyzdvihujeme – spoutanou v přehradě. Ale i o tom je náš život. I o tom je voda.

Ing. Ivan Pospíšil
generální ředitel

Výsledky hospodaření za 1. pololetí roku 2009

V ekonomických výsledcích státního podniku Povodí Odry se v 1. pololetí roku 2009 plně projevuje výrazné zhoršení hospodářské situace v našem regionu v důsledku celosvětové ekonomické krize. Naši klíčoví odběratelé se potýkají s finančními problémy, zavádějí útlumové výrobní programy a toto vše se odráží ve stále se snižujících odběrech povrchové vody.

K velmi negativnímu vývoji dochází zejména u odběratelů v oblasti těžkého průmyslu a u důlní společnosti OKD, jakožto hlavních dodavatelů energetických vstupů pro hutní výrobu. Nejvýraznější propad je vykázan u společností ArcelorMittal, OKD a EVI Vítkovice. Celkově došlo za 1. pololetí k výpadku tržeb za povrchovou vodu oproti plánu o 2 950 tis. Kč. Meziročně ovšem činí tento výpadek dramatických 20 594 tis. Kč, a to i přesto, že oproti roku 2008 byla cena povrchové vody zvýšena o 7,29 %.

Rovněž ve výnosech za elektrickou energii došlo ve sledovaném období k negativnímu vývoji, jehož výsledkem je nesplnění plánovaného objemu tržeb o 1 255 tis. Kč a meziročně došlo k poklesu o 4 952 tis. Kč. Na tomto stavu se podepsala nepříznivá hydrologická situace v průběhu 1. pololetí, a to zejména na VD Šance. K negativnímu vývoji dochází bohužel i v oblasti tržeb za výkony VH laboratoří, kde sice práce za monitoring jsou v letošním roce fakturovány, ovšem úhrada ze strany MŽP doposud není a i v nejbližší době, vzhledem k nejistotě financování, ani nebude realizována.

Naopak k příznivému vývoji a překročení plánovaných hodnot v oblasti výnosů došlo v pojistném plnění za povodňové škody z roku 2007, které byly ve výši 5 848 tis. Kč uhrazeny ze strany České pojišťovny v časovém předstihu. Díky tomu se nakonec podařilo splnit a překročit plánované hodnoty výnosů celkem o 4 542 tis. Kč.

Negativní trend vývoje ekonomiky ve sledovaném období 1. pololetí roku 2009 je však zřejmý z velmi výrazného meziročního poklesu celkových výnosů o 22 013 tis. Kč.

V oblasti nákladů došlo k překročení oproti časovému plánu o 3 037 tis. Kč a meziročně o 4 935 tis. Kč. Převážná část tohoto překročení se týká oprav, což z hlediska správy svěřeného majetku lze hodnotit pozitivně. Opravy byly oproti časovému plánu plněny v časovém předstihu o 3 291 tis. Kč a meziročně narostly o 5 808 tis. Kč. Překročení nákladů zároveň negativně ovlivnila zůstatková hodnota nemovitosti (v rámci bezúplatného převodu majetku na obec Nové Heřminovy) ve výši 1 904 tis. Kč. Toto překročení bylo však kompenzováno úsporami v ostatních nákladových položkách.

Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem došlo k mírnému překročení časového plánu hospodářského výsledku o 1 506 tis. Kč, a tím bylo dosaženo zisku ve výši 35 280 tis. Kč. Meziročně ovšem došlo opět k výraznému poklesu tohoto ukazatele o 26 947 tis. Kč se všemi negativními dopady na zdrojovou část ekonomiky státního podniku.

V rozvahové části se oproti stavu na počátku roku zvýšila celková aktiva o 79 851 tis. Kč, vlivem dočasně vysokého stavu oběžných prostředků v důsledku extrémně nízkého čerpání výdajových položek v oblasti investic z vlastních zdrojů (z ročního plánu ve výši 113 000 tis. Kč jsou ve sledovaném období 1. pololetí 2009 čerpány pouze na 13,5 %). Pohledávky po lhůtě splatnosti jsou i přes negativní vliv hospodářské krize prozatím stabilizované, výjimku tvoří pouze neuhrazená pohledávka vůči MŽP za monitoring 4. čtvrtletí 2008. V souladu se zásadou bilanční rovnosti došlo k nárůstu i v pasívech, kde se zvýšil vlastní kapitál, a to zejména vlivem bezúplatného převzetí „Úpravy VT Lubina“ v hodnotě 40 500 tis. Kč od Lesů ČR. Cizí zdroje jsou vyšší zejména vlivem nárůstu krátkodobých závazků, které budou hrazeny zejména v závěru roku. Výše závazků po lhůtě splatnosti je minimální a podnik je zatím schopen dostát svým závazkům ve stanovených termínech.

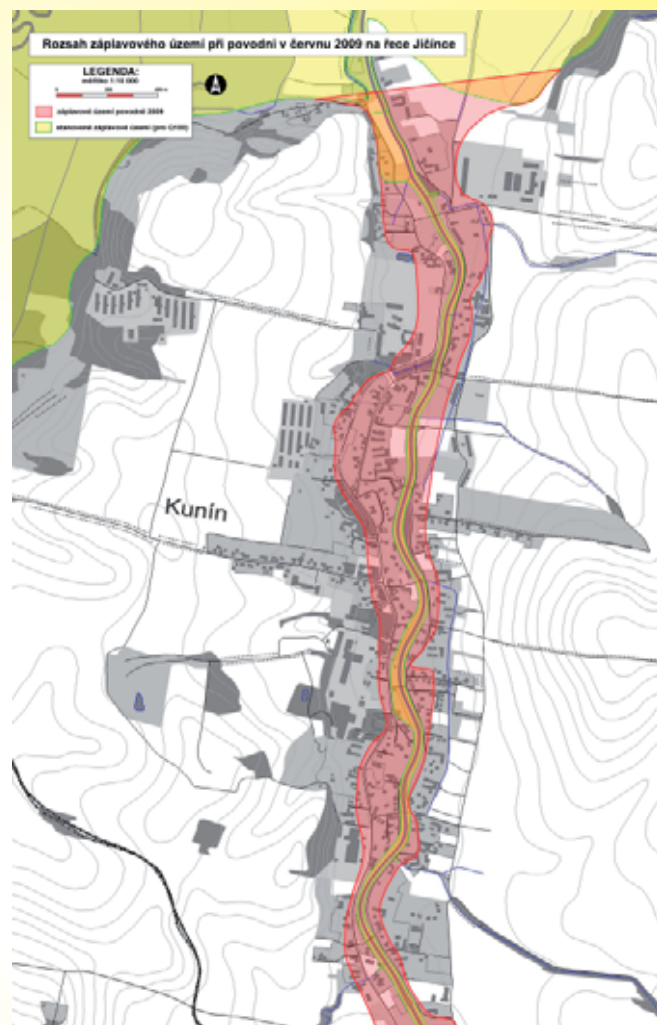
Závěrem je nutné konstatovat, že na první pohled poměrně dobré hospodářské výsledky za 1. pololetí 2009 jsou ovlivněny setrvačností ekonomiky státního podniku a jsou postaveny na stabilní ekonomické základně předchozích let, dané dosaženými zisky a vysokými zůstatky finančních prostředků. Vypovědicí schopnost ekonomických výsledků je dále ovlivněna i velmi nízkým čerpáním investičních výdajových položek z vlastních zdrojů, které jsou ve sledovaném období nejnižší za posledních 6 let. Je nutné počítat s tím, že současná ekonomická krize bude i nadále negativně ovlivňovat vývoj hospodářských výsledků podniku společně s důsledky povodně z přelomu června a července 2009. Výše uvedené skutečnosti spolu s vnitřní zadlužeností státního podniku z titulu časově nízkého čerpání výdajových položek v 1. pololetí 2009 jsou největším nebezpečím pro další vývoj ekonomiky.

Ing. Petr Kučera
ekonomický ředitel

Povodně na přelomu června a července

Za dobu našeho působení u podniku jsme už mnozí několik povodní zažili, o dalších jsme četli, případně slyšeli. Povodně dokážeme rozdělit na povodně z regionálních dešťů, pomalejší průběhem, ale postihující větší oblast, na povodně z přívalových srážek s rychlým průběhem, ale postihující malé území. Příroda však, jak je jí ostatně vlastní, dokázala letos opět překvapit a připravila nám najednou kombinaci obojího a pokud jde o povodně přívalové, opravdu nešetřila, a to počtem ani silou.

Povodňová situace začala docela obvyklým způsobem, vysokým prognózovaným úhrnem srážek – tentokrát pro oblast Jeseníků a výstražnou informací hydrometeorologického ústavu během víkendu a v pondělí 22. 6. 2009. Odbory vodohospodářských koncepcí a informací a vodohospodářského dispečinku začaly připravovat pomocí srážkoodtokového modelu HYDROG prognózu vývoje průtoků. Povodňové nebezpečí bylo identifikováno pro Jesenícko. Zde také začaly 22. 6. dopoledne vypadávat srážky a přšelo v podstatě souvisle po tři dny do 25. 6. Celkový úhrn srážek za toto období byl vysoký a dosáhl např. ve stanici Jeseník 190 mm. Řeky na takový déšť reagovaly zpočátku pomalu z důvodu předchozího srážkového deficitu. Postupně se však rozvodňovaly a Vídnávka i Bělá dosáhly třetích povodňových stupňů s kulminacími mezi dvou až pětiletou vodou 24. až 25. 6. Ostatní větší toky Jesenícka – Opava či Opavice dosáhly či se blížily v této epizodě druhému povodňovému stupni. K ohrožení zástavby a obyvatel došlo v několika případech, zejména na Opavici mezi Krnovem a Městem Albrechtice. Pokud bychom tuto epizodu hodnotili izolovaně, došli bychom k závěru, že šlo o povodeň běžnou, kulminacími nízkou, odehrávající se téměř výhradně v korytech řek.

V jiných částech povodí byly v tomto období srážkové úhrny přibližně poloviční nebo menší než na Jesenícku a nedošlo k výraznějšímu vzestupu hladin v tocích. 23. 6. ve večerních hodinách se však začal v podhůří Beskyd projevovat také další druh srážkové činnosti – přívalový. V maximu bylo tento den zaznamenáno až 50 mm na stanici Ondřejník a říčka Ondřejnice velice rychle dosáhla na horním toku ve stanici Kozlovice téměř desetileté vody. Bouřka ale naštěstí nezasáhla delší úsek Ondřejnice, vlna se nezvětšila a řekou prošla bez větších škod. Naplno se ovšem bouřkový a přívalový

charakter srážek projevil v extrémní události na Novojičínsku 24. 6. 2009. Např. mezi 18:30 až 20:00 činil úhrn srážek zaznamenaný na stanici Hodslavice 74 mm, na stanici ČHMÚ v Bělotíně bylo později, mezi 19 až 21 hodinou zaznamenáno dokonce 115 mm. Šlo o setrvávání či obnovování bouřek nad poměrně plošně malým územím s katastrofálními následky. Déšť při této síle téměř nevsakoval a ve většinou sklonitém území způsoboval silný povrchový odtok ještě předtím než dosáhl vodních toků. V potocích a řekách síla živlu dále rostla, byly i násobně překročeny stoleté průtoky. Nejvíce byly z našich toků zasaženy řeky Jičínka, Luha a Sedlnice, z větších toků spravovaných jinými správci také Zrzávka (LČR), Stranický potok a Grasmanka (ZVHS). Povodňové průtoky, ale nižší, byly zaznamenány také na Lubině, Ondřejnici, Olešné. Vzestup hladin v tocích byl ohromný a velice rychlý, např. na Jičínce v Novém Jičíně došlo ke zvýšení hladiny o cca 5 m, k překročení stoletého průtoku došlo cca do 1 hodiny od začátku stoupání koryt toků, zaplavení zástavby, výrazným erozním jevům, škodám na majetku, ohrožení obyvatel ve velkém měřítku a bohužel došlo také ke ztrátám devíti lidských životů. Nejvíce byly postiženy obce Jeseník nad Odrou, části Nového Jičína Bludovice, Životice, Žilina, obce Šenov, Kunín, Hodslavice.

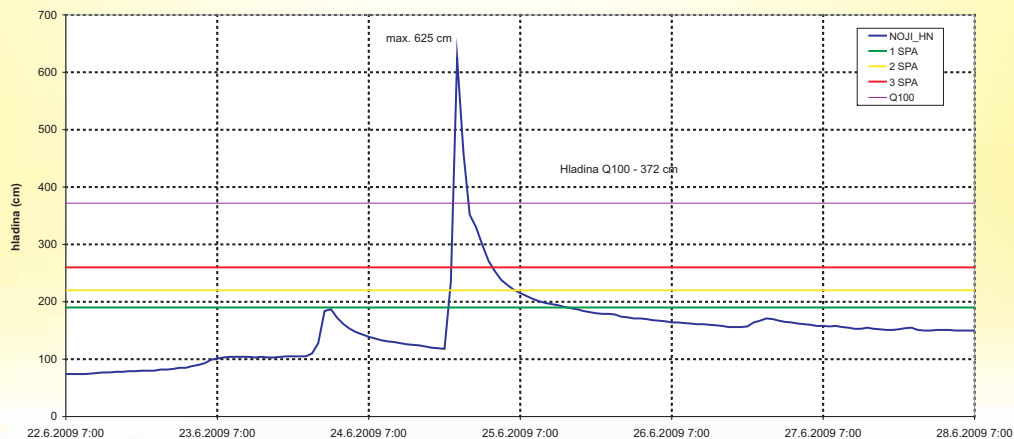
Voda z této bleskové povodně zaplavila Poodří a blížila se k Ostravě. Naším úkolem bylo odhadnout kulminační průtok, dobu, kdy do Ostravy dorazí a připravit se na případný průchod hrázovými systémy. K nesnadnému odhadu postupu povodně a transformace vlny v Poodří opět posloužil srážko-odtokový model HYDROG. S našimi výsledky byly seznámeny povodňové komise Moravskoslezského kraje i Statutárního města Ostravy, které v průběhu noci zahájily činnost. Před-

pověď srážko-odtokovým modelem se ukázala jako velmi přílehavá a v Ostravě k větším škodám nedošlo, a to ani v povodňově nejvíce ohroženém místě – osadě Žabník v Koblově, kde byly zřízeny provizorní hráze z gumových vaků. Situaci v Žabníku také pomohla manipulace na nádržích Olešná, Morávka a Žermanice a převodu vody ve Vyšních Lhotách.

Po odeznění povodně z Novojičínska v průběhu čtvrtka a celkovém uklidnění situace i v pátek dopoledne se přívalové srážky opět vrátily. Tentokrát na Jesenicko. Silná bouřka zasáhla v pátek 26. 6. odpoledne oblast Mikulovic, kde bylo za 45 min mezi 16:45 a 17:30 zaznamenáno 45 mm srážek, a to ještě nebyl zastížen střed bouřky. Zasaženy byly hlavně levostranné přítoky Bělé pod obcí Písečná k Mikulovicím a povodí pravostranného přítoku Vidnávky – Černého potoka. Bělá v Mikulovicích dosáhla v průběhu půl hodiny třetího povodňového stupně, načež začala klesat. Třetího stupně dosáhla o něco později i Vidnávka ve Vidnavě. Ta však již klesat nestihla. Centrální oblast Jeseníků a také Rychlebské hory byly přibližně od půl desáté večer do půlnoci zasaženy přívalovými dešti s měřenými úhrny do 50 mm s tím, že v oblasti Rychlebských hor byly dle radaru úhrny ještě vyšší. Vodou nasycená půda z předchozích dešťů a vysoká intenzita srážky – až 30 mm za hodinu,

Jičínka profil Nový Jičín

Kapka

způsobila podobné jevy jako v oblasti Nového Jičína o dva dny dříve – silný povrchový odtok, záplavy domů vodou ze svahů, erozi, náhlé vzestupy hladin toků, vybřežení a rychlé zaplavení inundací. Větší postižená oblast znamenala i dopad na větších toky, Bělá v Mikulovicích dosáhla ještě o půlnoci průtoku, který se blížil padesátileté vodě, Vidnávká ve Vidnavě dosáhla podobné velikosti průtoku o dvě hodiny poté. I na Jesenicku došlo k velkým materiálním škodám na majetku soukromém, obecním i státním, zvláště na tocích LČR a ZVHS, kde se vyskytovala centra srážkové činnosti. Bohužel i zde došlo ke ztrátám 2 lidských životů.

Z meteorologického hlediska vše způsobovala tlaková níže s centrem nad Balkánským poloostrovem, která nezvykle dlouho přiváděla nad naši oblast teplý a velmi vlhký vzduch, náchylný ke vzniku silných bouřek a přivalových srážek. Ta však ani po událostech v Jeseníkách svoji pozici neopouštěla a hrozila dále. 28. 6. se silné bouřky vyskytovaly opět pod Beskydami. Nejvyšší srážkový úhrn přes 50 mm byl zaznamenán na nádrži Olešná, přivalový déšť však byl rozdělen do třech podobných epizod, které postupně stačily odeznít a kulminační průtok se pohyboval okolo dvouleté vody. Podobná srážková činnost s obdobnou odtokovou odezvou postihovala i další toky regionu např. Stonávku, Petruvku, kde bylo dosahováno povodňových stupňů, někdy i opakovaně, avšak bez vybřežení a škod. Bouřky však zesílily ještě jednou, a to ve čtvrtek 2. 7. V odpoledních hodinách se vytvořila silná bouřka v oblasti Fulneka a mezi 15. a 16. hodinou zde bylo zaznamenáno přibližně 45 mm srážek. Opět došlo k prudké odtokové reakci, Husí potok ve Fulneku dosáhl průtoku mezi padesátiletou a stoletou vodou a zaplavena byla zástavba zejména v městské části Jerlochovice, dále došlo k menším vybřežením i ve Stachovicích a níže po toku Husího potoka v Hladkých Životicích. Došlo ke škodám na městském, obecním i soukromém majetku. Tlaková níže ustoupila z oblasti Balkánu až ke konci týdne tedy 4. -5. 7. 2009.

Povodeň se ve větším měřítku dotkla téměř výhradně toků, které spravuje závod Opava, a to nejvíce vodohospodářských provozů Skotnice a Jeseník. Tyto provozování byly také nejvíce zatíženy ať již sledováním situace za samotné povodně, či následně zabezpečovacími pracemi, odstraňováním překážek z ko-

ryt, koordinací činností s ostatními složkami záchranného systému, zjišťováním povodňových škod, přípravou příslušných protokolů, a následně také zahájením odstraňování těchto škod. Pokud jde o stavební zásahy, byl na tocích proveden velký kus práce. Pracovní nasazení zasáhlo i do osobního života našich pracovníků, do jejich dovolených a podobně.

Rovněž pracovníci vodohospodářského dispečinku a odboru vodohospodářských koncepcí a informací odvedli velký kus práce při zpracování prognóz, řízení vodních děl, přípravě povodňových komisí podniku, kontaktu s krajskými pracovišti integrovaného záchranného systému, povodňovými komisemi, oznamování dosažených povodňových stupňů, extrémních úhrnů srážek, to vše ve vypjaté atmosféře, kdy se povodeň týkala majetku, zdraví i životů lidí a ohrožení i jednotlivé povodňové epizody jakoby neměly konce.

Náš podnik je podnikem vodohospodářským, řešení povodňových situací má v náplni a dotklo se více či méně téměř všech pracovníků firmy (při dokumentaci povodně, práci s veřejností a médií, pomoci závodu Frýdek- Místek závodu Opava, sečítání škod...). Můj bezprostřední dojem z povodně je, že jsme jako zaměstnanci podniku působili jako tým, dokázali jsme spolu dobře komunikovat i ve vypjatých situacích, porozumět si, případně si pomoci, často i nad rámec běžného nasazení.

Povodeň v našem povodí nebyla izolovanou událostí. Ve stejném období se přivalové srážky vyskytly také na jiných místech naší republiky, například v jižních a severních Čechách. Postiženy byly také okolní země, zejména Rakousko a Německo.

S odstupem času byly sečteny povodňové škody na našich tocích. V celkovém souhrnu dosáhly škody na státním vodohospodářském majetku ve správě Povodí Odry, státní podnik za povodní v červnu a červenci 2009 částky 166 556 tis. Kč, z toho škody odstraňované akcemi investičního charakteru dosáhly 85 225 tis. Kč, škody odstraňované akcemi provozního charakteru 10 000 tis. Kč a škody odstraňované na pojištěném majetku 71 331 tis. Kč. Je to daň za to, že byl ochráněn majetek pobřežníků tím, že byla omezena eroze a toky zůstaly převážně ve svých původních korytech. Na omezení škod se významně podílely také stavby realizované v posledních letech, např. veškeré úpravy Bělé a Vidnávky, hráz a zeď na Lubině v Příboře, úprava Husího potoka v Hladkých Životicích. I to by mělo přispět k dobrému pocitu, že naše práce má smysl.

Ing. Petr Březina
technický ředitel

Odstraňování povodňových škod

Na přelomu června a července letošního roku se doslova prohnala ničivá povodeň na Novojičínsku a Jesenícku. Způsobila obrovské materiální škody a bohužel i oběti na životech. Nejvíce z poškozených toků v naší správě státního podniku byly toky Jíčinka, Luha, Sedlnice, Tichávka a Husí potok, na Jesenícku pak především Vídnávka a Bělá. S odstraňováním následků této povodně se započalo okamžitě, jakmile to situace dovolila, s nasazením veškeré dostupné techniky a pracovníků. Na Novojičínsku nám pomáhalo i vojsko, jak těžkou technikou, tak poskytnutím pomocných rukou. Zasažovala také technika ze závodu Frýdek – Místek. Jednalo se především o nejnútnejší zabezpečovací práce spočívající v zajištění průtočnosti koryt odstraněním překážek tvořenými spadlými stromy, lávkami a naplaveninami a dále provizorní sanace kritických míst.

Tím však odstraňování povodňových škod samozřejmě zdaleka neskončilo. Na příkaz náměstka ministra zemědělství, byla generálním ředitelem jmenována pracovní komise pro ocenění povodňových škod, která ve spolupráci s jednotlivými VHP zpracovala jejich souhrnný přehled. Z tohoto přehledu vyplynulo členění jednotlivých akcí podle způsobu financování. V současné době probíhají nebo jsou připravovány opravy pojištěného vodohospodářského majetku a opravy hrazené z vlastních zdrojů, probíhá příprava podání žádostí pro dotační program - odstraňování PŠ 2009, kde především akce typu oprav bychom chtěli zrealizovat ještě v letošním roce. Nebudu vás zatěžovat čísly, čeká nás ještě velký kus práce, ale věřím, že se nám vše podaří dotáhnout ke zdárnému konci. Doufejme že i příroda nám bude nakloněna a ponechá nám pro práci vhodné podmínky.

Chtěl bych tímto za nás za všechny ještě jednou poděkovat všem vedoucím VHP, technikům a dělníkům podílejících se na odstraňování povodňových škod za jejich nasazení a obětavý přístup, kdy někteří byli nuceni v kritických hodinách hledat útočiště u místních obyvatel či rušit své plánované dovolené, a dále také za jejich trpělivost při jednání se zástupci obcí a lidmi postiženými povodní, protože právě oni jsou tak říkajíc „první na ráně“ a dostávají se mnohdy do konfrontačních situací, plných emocí vyplývajících ze složitých životních situací.

Ing. Radek Pekař
vedoucí provozního úseku závodu Opava

Údolní nádrž Šance od počátku

Letos v dubnu uběhlo 40 let od zahájení prvního napouštění údolní nádrže Šance. Historicky se však stavba přehrady váže už k začátku 20. století. Poprvé byla nádrž veřejně zmíněna v r. 1903 v ostravském deníku „Ostrauer Tagblatt“, a to v souvislosti s informací o vyhledávacím průzkumu vodních zdrojů pro Ostravu. Prováděl ho tehdy Ing. Ulrich Huber, vodohospodářský odborník z Liberce. Zhruba v téže době, především za účelem zajištění protipovodňové ochrany, zkoumali možnosti výstavby nádrží v rakouské části Slezska rovněž techničtí experti Zemského výboru slezského, inspirovaní probíhající výstavbou přehrad v severních Čechách a v pruském Slezsku. Ochrana proti povodním byla totiž po ničivých povodňových událostech let 1902 a 1903 zvláště aktuální. Lokalita Šance se tak objevila v návrhu společné rakousko – pruské komise pro stavbu přehrad, ustavené v r. 1910. O rok později v r. 1911 ji pak Zemská vláda slezská zahrnula mezi 25 vybraných lokalit přehradního programu s názvem „Einbaustellen für Talsperren im Oberlaufe der Oder und ihrer Zuflüsse“ (Místa pro stavbu přehrad na horním toku Odry a na jejich přítocích). Od té doby byla stavba údolní nádrže Šance o objemu 20 mil. m³ předmětem permanentního studia, zejména geologických podmínek pro umístění hráze.

O návrzích technického řešení a závěrech průzkumů spojených s přípravou stavby informoval v r. 1923 Spolek čsl. inženýrů a architektů dr. tech. Karel Pick, vodohospodářská osobnost prvorepublikového Slezska, přednáškou na téma „Vodní síly z údolních přehrad v povodí řeky Odry.“

Pro Ostravsko má význam lokální projektovaná přehrada v Šancích. Ta je ze všech východoslezských v Beskydech projektovaných, nejdůležitější. Původně se navrhovalo místo pro nádrž o velikosti asi 20 mil. m³ pod ústím Řečice. Při sondování r. 1920 se však přišlo na levém boku údolním na mohutnou suť svahovou. Hledalo se tudíž takové místo, které by bylo prosto abnormálních svahových suti a nalezen byl profil asi 200 m jižněji od prvního profilu poblíž myslivny v inflekčním zákrutu řeky, tj. kde na pravém břehu suť končí a na levém břehu počíná.

Mezitím studován byl projekt nejen ze stanoviska geologického, ale i z ohledů hospodářských i technických a shledáno bylo, že ploché a poměrně široké údolí Ostravice nad ústím Řečice připouští výstavbu přepážky s nádrží o obsahu 20 mil. m³, avšak nižší než pod ústím, o výšce asi 43 m.

Výstavbou přehradu nad Řečicí by přišla voda z Řečice pro vyrovnání v nádrži na zmar. Proto by se voda jímala jezem a vedla po svahu kanálem asi 2 km dlouhým a krátkou štolou 180 m dlouhou do údolí Ostravice do nádrže.

Provedení přehradu na Řečici by se asi nedoporučovalo, protože jest údolí její příkré a následkem toho by obsah její vzduté vody i při 40 m vysoké zdi přehradní byl poměrně malý, asi 2,2 mil. m³. Celkem by se zvýšil odtok nejmenší vody z 300 l/s na 3000 l/s, tj. o 2,7 m³/s, kterýžto přírůstek by přišel k dobru celému údolí Ostravice, Ostravsku i Bohumínsku. Jelikož přechází údolí Ostravice pod Starými Hamry ze skal do štěrkového podkladu, ztrácí se mnoho vod do spodního proudu. Bylo by tudíž třeba svést vodu svahovým kanálem nepropustným a dílem stávajícími a přiměřeně upravenými mlýnskými a továrními strouhami, sledujícími údolí řeky Ostravice až do obvodu Velké Ostravy – na délku asi 41,5 km.

Aby se zvýšila rentabilita a částečně zúročil a umožnil náklad spojený s úpravou tak dlouhé svodnice, projektováno jest využití celkového hrubého spádu od přehradu až do Ostravsku pro výrobu elektrické energie. Část stavebního nákladu by se přesunula na velký užitek spojený s proplachováním sítě kanalizační ve Velké Ostravě, občasným proplachováním znečištěného řečiště Ostravice, se zaopatřením průmyslu a dolů ostravských vydatnou užitkovou vodou. Dále by se zachytily za přehradou nebezpečné přívaly a škodné povodně a snížil tím stavební náklad na úpravu a udržování staveb na Ostravici. Konečně by byla přehrada na prospěch plavbě na Odře, které by se dodávala voda na zvýšení plavební hloubky, čímž by se doba plavební v roku prodloužila.

S několikaletou přestávkou za hospodářské krize v třicátých letech minulého století, zkoumání horního povodí Ostravice pokračovalo. Výsledky geologických průzkumů a důraz na ochrannou funkci vodohospodářského řešení údolní nádrže, vedly postupně k řadě variantních návrhů. Od stavby jediné nádrže s větším objemem a hrází umístěnou pod soutokem Černé a Bílé Ostravice, po soustavu několika menších nádrží na tocích Ostravice, Řečice a Čeladénka.

Zhodnocení všech návrhů, provedené po 2. světové válce v rámci prací na Státním vodohospodářském plánu v r. 1952, vyznělo v upřednostnění stavby jediné nádrže o objemu 51 mil. m³ s hrází v původní lokalitě u Šanců, pod Řečicí. Avšak už v roce 1953 přišel stavitel přehrady u Kružberka dr. Ing. Čermák opět s myšlenkou na využití vodního bohatství horní Ostravice stavbou 4 nádrží. Dvou větších na řece Ostravici a menších na Řečici a Čeladénce, některé v dosud neuvažovaných říčních profilech. Návrh preferoval zvýšení protipovodňové ochrany, nevěnoval ale hlubší pozornost geologickým podmínkám pro umístění hrází a předpokládaným zatopením obcí Ostravice a Čeladná evidentně podcenil náklady na vyvolanou náhradní výstavbu. Nicméně bylo na podkladě tohoto návrhu znovu přistoupeno k novým studijním pracím. Jejich závěry, po zjištění, že žáden z navrhovaných hrázových profilů není geologicky zvláště příznivý, nakonec doporučily stavbu dvou nádrží na řece Ostravici s hrázemi pod soutokem Černé a Bílé Ostravice a pod přítokem Řečice.

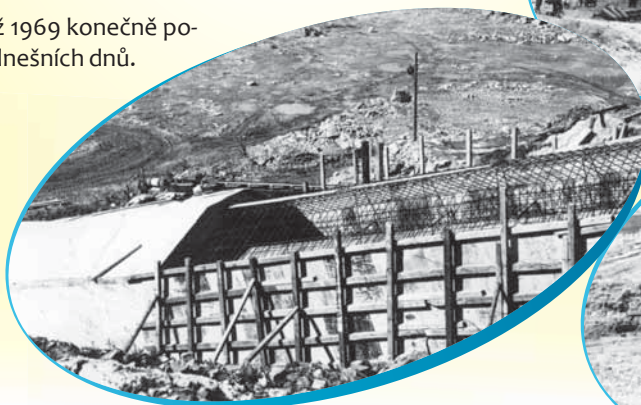
Konečné rozhodnutí z úrovně vlády padlo pak v říjnu 1957. Přiklonilo se ke stavbě jen jediné nádrže, tzv. Velkých Šanců, o objemu asi 60 mil. m³, s hrází pod ústím Řečice. Teprve nyní se rozeběhly konkrétní přípravné a projekční práce naplno, včetně dalšího geologického průzkumu s ohledem na zvolený typ hrázového tělesa – sypanou kamennou hráz s hlinitojílovitým těsněním.

Údolní nádrž byla tedy v letech 1964 až 1969 konečně postavena a je úspěšně provozována do dnešních dnů.

Od představy dr. tech. Karla Picka se pochopitelně její technické řešení a způsob provozování poněkud odlišují, tak jak se od první poloviny minulého století vyvíjely technické a vodohospodářské poznatky i požadavky společnosti na funkci nádrže. Dnes je prvořadým úkolem nádrže zabezpečení dostatečného množství surové vody pro vodárenství. V uplynulých čtyřiceti letech ale, vedle plnění těchto potřeb, zachytila nádrž také několik povodní. Zvláště je třeba připomenout katastrofální povodeň ze začátku července 1997, za níž velikost přítoků do nádrže dosahovala téměř 100leté četnosti.

40 let není pro přehradu vysoký věk. Laickým pohledem vzato je údolní nádrž Šance krásným, estetickým a jak ukázala minulá léta, i bezpečným technickým dílem. Pokrok ovšem nelze zastavit. Celosvětově se mění zejména bezpečnostní požadavky na provozování vodních děl a s tímto vědomím přistupuje nyní správce nádrže Povodí Odry k rekonstrukci díla. Principiálně k rozšíření bezpečnostního přepadu s cílem zvětšit jeho kapacitu a tím ještě zvýšit bezpečnost hrázového tělesa.

Ing. Otto Brosch

Vodní dílo Šance - převedení extrémních povodní

Povodí Odry, státní podnik připravuje modernizaci vodního díla Šance, které je klíčovým zdrojem pitné vody pro Moravskoslezský region. Modernizace spočívá v provedení nového bočního přelivu na pravém břehu, skluzu a vývaru. Tyto objekty budou sloužit pro převedení extrémních povodní a jejich vybudování si vyžádá další stavební zásahy a úpravy, včetně změny umístění provozního střediska, úpravy koruny hráze a vlnolamu. Do stavby se také zahrnou potřebné komunikace, rozvody sítí, osvětlení, zabezpečení díla, přenosy, a další vybavení díla. Modernizací projde i řídicí systém vodního díla a v nezbytném rozsahu se provedou úpravy technologických zařízení.

Investorem záměru je Povodí Odry, státní podnik s účastí dotačního programu MZe 129120 „Podpora prevence před povodněmi II“. Předpokládaný stavební náklad je 500 mil. Kč. V současnosti probíhá příprava záměru, stavba bude zahájena ještě v letošním roce a dokončena v r. 2012, to vše bez omezení funkce vodního díla.

Realizací záměru se nemění hlavní koncepce díla, jeho prostorové uspořádání ani parametry nádrže. Po provedení úprav bude vodní dílo schopno dlouhodobě zajišťovat všechny své funkce s evropským standardem bezpečnosti.

Ing. Eva Hrubá
investiční odbor

Srovnání dnešní situace v okolí přelivu (vlevo) a stavu po připravovaných změnách

Spodní část skluzu a vývar - srovnání dnešního stavu (vlevo) a připravovaných úprav

Slavnostní setkání na Šancích

Ve čtvrtek 24. září se uskutečnilo slavnostní setkání při příležitosti 40. výročí zahájení provozu přehrady Šance a současně při příležitosti oficiálního zahájení její rekonstrukce (o rekonstrukci píšeme na jiném místě).

Slavnostní události se zúčastnili oficiální hosté, představitelé samospráv i státní správy, pamětníci výstavby, zástupci řady spolupracujících firem včetně projektanta rekonstrukce a samozřejmě zaměstnanci našeho podniku spolu s dalšími hosty. V první části, která se konala v prostorách rekreačního střediska Ondráš na Ostravici, zazněly odborné příspěvky, týkající se historie a provozu přehrady, jejího významu pro zásobování vodou, funkce přehrady v rámci ochrany před povodněmi i již zmíněné zahajované rekonstrukce. Po skočení odborné čas-

ti se v odborné věži přehrady uskutečnila tisková konference k oběma událostem a poté se již všichni přítomní včetně novinářů shromáždili na hrázi přehrady, kde se po krátkých proslovech a prohlídce hráze v původním stavu před zahájením stavebních prací uskutečnil akt slavnostního zahájení opravy prvním „odštělem“, uvozujícím stavební ruch, jehož budeme svědky v následujících třech letech. Po skončení oficiální části měli účastníci setkání příležitost k neformálnímu popovídání, neboť řada z nich se nesečkala dlouhou řadu let.

Ke slavnostní události se vracíme také několika fotografiemi.

Ing. Čestmír Vlček
obchodní ředitel

Soutěž vodních záchranářů na Slezské Hartě

V červnu se na Slezské Hartě uskutečnil již 11. ročník soutěže hasičů ve vodním záchranářství, kterou pravidelně pořádá Hasičský záchranný sbor z Bruntálu pod vedením

plk. Ing. Jiřího Patrovského. Letošní ročník byl pozoruhodný tím, že se jednak zúčastnilo celkem 16 soutěžních družstev, jednak tím, že letos poprvé se konala soutěž jako mezinárodní, neboť soutěžit přijeli také hasiči z Polska.

V soutěži se hodnotí řada disciplín, jako např. záchrana z vody, resuscitace, hod na cíl, technika jízdy, ošetření raněného a další. Soutěžilo se za krásného počasí, jen voda byla poněkud chladná – dosáhla pouze 17°C.

Pro úplnost musíme doplnit i vítěze: Zvítězilo družstvo z Nového Jičína, druhé místo získali záchranáři z Bruntálu a třetí místo obsadilo družstvo z Přerova. K soutěži se vracíme také několika fotografiemi.

Jindřich Vrága
vedoucí hrážný VD Slezská Harta

Změněný vzhled budovy laboratoří

Naše podniková laboratoř trvale usiluje o získání nových zákazníků, kterým může nabídnout své služby. Kromě smluvních partnerů provádí laboratoř i jednorázové rozborů pro nahodilé klienty, kteří nepotřebují rozborů opakovaně. Mezi takové patří také občané - vlastníci nemovitostí, kteří vlastní např. studnu a mají zájem si nechat udělat rozbor vody. Konkurence v poskytování takové služby je velká a jelikož máme zájem nejen čekat, až zákazník přijde na základě inzerce na webových stránkách, v katalogích služeb apod., ale tuto službu také aktivně nabízet, umístili jsme v uplynulých dnech na budovu laboratoří reklamu s nabídkou služeb. Pohyb lidí před budovou u protějšího obchodního centra včetně zastávek MHD je velký a my věříme, že reklama upoutá jejich pozornost a přivede případné zájemce o rozbor vody.

Ing. Jiří Jusko
vedoucí VH laboratoří

Penzion Povodí

Penzion Povodí se nachází uprostřed krásné přírody jesenických hor, v malebném údolí pod známým lyžařským centrem Červenohorské sedlo, v obci Bělá pod Pradědem – Domašov. Je určen pro zájemce o turistiku, lyžování, ale i odpočinek v příjemném prostředí Jeseníků. V zimním období jsou zde ideální podmínky pro sjezdové, ale také běžecké lyžování. Chata Povodí je svou polohou také ideálním východiskem pro turistické výlety (Praděd, Karlova Studánka, Rejvíz, Zlaté Hory, Jeseník - lázně, Dlouhé Stráně, Velké Losiny). Na své si jistě přijdou také vyznavači cykloturistiky, kterým můžeme zdejší terény jen doporučit. V samém sousedství pensionu se nachází sport centrum RELAX, kde je možné využít posilovnu, bowling, squash, krytý bazén nebo saunu, včetně masáží. Ke koupání je možné využít městské koupaliště v Jeseníku nebo termální koupaliště ve Velkých Losinách.

Oslovila Vás tato nabídka? Pak neváhejte s přihláškou na zimní sezónu.

Termín pro předání žádostí o rekreaci je 30. listopad 2009.

XXXIII. VODOHOSPODÁŘSKÉ SPORTOVNÍ HRY BRNO - 27. 8. - 30. 8. 2009

Pořadatelem letošního ročníku vodohospodářských sportovních her byly Brněnské vodárny a kanalizace a. s., které toto setkání sportovců – vodohospodářů pořádaly vůbec poprvé. Naše výprava, posílená o nové – mladé sportovce, měla dva hlavní cíle – reprezentovat náš podnik a vrátit se ve zdraví. Tyto dva úkoly byly beze zbytku naplněny. Celkem se zúčastnilo 18 výprav, z nich dvě byly spojeny ze dvou podniků. Naše páté místo v celkovém pořadí je úspěchem všech zúčastněných sportovců, protože každý svým dílem přispěl jak mu síly a podmínky sportování umožnily.

Jak jsme viděli jednotlivé sportovní disciplíny?

Duatlon ženy – první část disciplíny byla plavba na raftu, na kterém tři křehké dívenky překonávaly vzdálenost zhruba dvou kilometrů. Tento úkol se jistě nevydařil podle jejich představ, ale druhou disciplínou – štafetovým během na 1500 m (každá) se ukázaly jako správné bojovnice a **vyběhaly třetí nejlepší čas**. Celkově se umístily na 6. místě.

Duatlon muži – pár dnů před odjezdem onemocněl náš favorit běhu, ale to nic nezměnilo na tom, že se kluci snažili na vodě, v dešti i v blátě. Získali celkem 5 bodů do celkového pořadí.

Tenis – když nám vedoucí výpravy sdělil, že jsou k dispozici pouze tři kurty pro všechna utkání, loučili jsme se s našimi sportovci se vzkazem, že se pro ně za týden zastavíme. V sobotu ještě začalo pršet a proto se jury rozhodla, že v sobotu budou hrány pouze čtyřhry, jen finále a boj o třetí místo bude hrán klasicky dvouhry i čtyřhra. Tenisté zabojovali a odměnou jim byl **zisk bronzových medailí za třetí místo**.

Malá kopaná – mužstvo nastoupilo s velkým odhodláním a novou posilou v brance. Páteční utkání hraná v extrémních teplotách jim vzala hodně sil a také štěstí nestálo vždy na jejich straně, ale bojovali... a získali šesté místo, kterým přispěli do celkového hodnocení 12 body.

Stolní tenis – reprezentanti v této disciplíně – ženy i muži odehráli všechna utkání podle svých možností. Soupeři se ukázali jako dobře připraveni a tudíž mají naši hráči dobrou motivaci pro příští rok. Pro společné hodnocení získali celkem 10 bodů.

Volejbal muži – hráči nastoupili v ohromné pohodě, s dobrým trenérem a výsledkem bylo krásné „páté místo“ v turnaji. Když si uvědomíme, že hráli na antuce a v žáru slunce, je toto umístění opravdu hodně cenné a historicky jedno z nejlepších.

Volejbal ženy – naše hráčky obhajovaly titul z loňského roku. Nastoupily v klimatizované hale (celou dobu poslouchaly poznámky všech sportovců, kteří hráli venku...) a turnajem prošly bez ztráty setu až k finále s Vodovody a kanalizací Jižní Čechy. Boj o první místo byl opravdu vyvrcholením turnaje a zisk zlatých medailí byl tím nejlepším zakončením her.

Tímto bych chtěla všem sportovcům za reprezentaci a vedení podniku za podporu této akce poděkovat.

Zdeňka Davidová
personální odbor

Celkové pořadí družstev

Celkem		Disciplína	Duatlon		Duatlon		Tenis		Malá kopaná		Stolní tenis		Stolní tenis		Volejbal		Volejbal		Squash	
pořadí	body		ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži
		Název družstva	body	pořadí	body	pořadí	body	pořadí	body	pořadí	body	pořadí	body	pořadí	body	pořadí	body	pořadí	body	pořadí
1.	97	Vodovody a kanalizace Jižní Čechy, a. s.	8	7.	2	15.	18	1.	19	1.	11	3.	13	3.	12	2.	14	1.		
2.	78	Povodí Ohře, státní podnik	7	8.	12	5.	3	14.	8	10.	15	1.	12	4.	9	4.	12	2.		
3.	76	Vodárenská akciová společnost, a. s.	16	1.	6	11.	9	8.	17	2.	6	8.	10	6.	8	5.	4	9.		6.
4.	74	Povodí Labe, státní podnik	12	3.	9	8.	7	10.	14	4.	2	12.	15	2.	5	8.	10	3.		
5.	72	Povodí Odry, státní podnik	9	6.	5	12.	14	3.	12	6.	4	10.	6	10.	14	1.	8	5.		
6.	67	Český hydrometeorologický ústav	14	2.	14	3.	6	11.	7	11.	13	2.	5	11.	6	7.	2	11.		
7.	57	Ministerstvo zemědělství ČR	11	4.	10	7.	11	6.	6	12.	10	4.	8	8.	1	12.		-		
8.	55	Povodí Moravy, státní podnik		-	7	10.	13	4.	15	3.	3	11.	9	7.	2	11.	6	7.		
9.	54	Vodovody a kanalizace Karlovy Vary, a. s.	1	16.	3	14.	12	5.	4	14.	9	5.	11	5.	7	6.	7	6.		
10.	52	Ministerstvo životního prostředí ČR Česká inspekce životního prostředí	10	5.	1	16.	8	9.	2	16.	5	9.	17	1.	4	9.	5	8.		3.
11.	50	Vodní díla TBD, a. s.		-	16	2.	16	2.	13	5.	1	13.	4	12.				-		
12.	44	Šumperská provozní vodohospodářská společnost a. s.	4	11.	4	13.	10	7.	10	8.	7	7.		-			9	4.		
13.	36	Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka, v. v. i.	3	12.	11	6.	1	16.	1	17.	8	6.	2	14.	10	3.		-		4.
14.	33	Hydroprojekt CZ, a. s. Vodohospodářský rozvoj a výstavba a. s.	5	10.	8	9.	4	13.	5	13.		-	7	9.	3	10.	1	12.		2.
15.	30	Brněnské vodárny a kanalizace, a. s.		-	13	4.	5	12.	9	9.		-		-			3	10.		1.
16.	18	Severočeské vodovody a kanalizace, a. s.		-	18	1.		-		-		-		-				-		5.
17.	16	Ostravské vodárny a kanalizace, a. s.	2	13.		-	2	15.	11	7.		-	1	15.				-		
18.	12	Povodí Vltavy, státní podnik	6	9.		-		-	3	15.		-	3	13.				-		

Životní jubilea

Životní jubilea zaměstnanci:

Anna Tihonová (sekretářka)
Ing. Václav Pražák (vedoucí oddělení správy VT)
Jan Holec (řidič)
Václav Kozubek (řidič)

Životní jubilea důchodci:

Josef Foldyna (Opava)
Věra Foltová (správa podniku)
Miroslav Gleta (Frýdek-Místek)
Zbyněk Chalupa (Opava)
Marta Marečková (správa podniku)
Zdeňka Rykalová (správa podniku)
Milada Slamečková (správa podniku)
Pavel Šipula (Frýdek-Místek)
Emanuel Tichý (Frýdek-Místek)
Marie Tomečková (Frýdek-Místek)
Emílie Vaculíková (Frýdek-Místek)

Pracovní jubilea

Pracovní jubileum - 5 let

Ing. Kateřina Pavlasová (referent VH rozvoje)
Bc. Radomír Doležel (investiční referent)
Dagmar Pohlová (uklízečka)
Libor Maiwald (rybář)

Pracovní jubileum - 10 let

Jaroslav Gavlas (provozní zámečnick)
Zdeňka Nytrová (vodohospodářský dělník)
Lukáš Drobek (vodohospodářský dělník)
Ing. Kateřina Fochtová (referent VH rozvoje)

Pracovní jubileum - 15 let

Jaroslav Hrnčarik (hrázný – jezný)
Ing. Jiří Jusko (vedoucí odboru VH laboratoře)
Marie Kantorová (evident)
František Seipl (vodohospodářský dělník)

Pracovní jubileum - 20 let

Jarmila Katauerová (hrázný – jezný)
Jaroslav Hlaváček (vedoucí provozního střediska)
Elizabeth Trlicová (evident)
Pavel Žůrek (provozní elektrikář)
Ing. Jiří Šašek (ředitel závodu)

Pracovní jubileum - 25 let

Gabriel Nagy (řidič)
Ing. Irena Kozlíková (referent VH rozvoje)
Ing. Ivana Musálková (vedoucí technického úseku)
Xenie Vlčková (mzdová účetní)
Pavel Hušek (strojník pracovních strojů)

Pracovní jubileum - 30 let

Vladimír Veselý (rybář)

Pracovní jubileum - 35 let

František Pitucha (poříčný)